

מדת בדת

שיעור חזק חזמי בדרך קצרה

לע"נ הגאון רבי נתן צבי בן רבי אליהו מאיר פינקל זצוק"ל
 הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
 MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 326 פרשת לך לך תשע"ט

מנחות ע-עו

ר' יוחנן אומר שאיסור קצירה לפני העומר לומדים בגזירה שוה ראשית ראשית מחלה.

ר' יונה מפרש שקודם לעומר הכוונה קודם קצירתו ור' יוסי בר זבידא אומר שהכוונה קודם הבאתו, ולכאורה יש להוכיח ממה שהמשנה מביאה שאסורים בחדש ומלקצור לפני העומר שזה מובן רק לר' יוסי שקודם הבאת העומר זה זמן אחר אך לר' יונה יכלו לערב ולשנות שאסורים בחדש ומלקצור לפני הפסח, אלא יש לומר שר' יונה ור' יוסי נחלקו בסיפא ששינו שם השרישו קודם לעומר העומר מתירם, ור' יונה למד שהכוונה לפני הבאת העומר ור' יוסי למד שהכוונה לפני קצירת העומר.

דף ע"א ר' אלעזר אומר לר' יאשיה שבדרו שלא ישב על רגליו עד שיפרש לו את דברי המשנה שעומר מתיר את מה שהושרש שאין ללמוד ממה שנאמר אביב כי יתכן שזה מתיר גם מה שאינו אביב אך כבר נכנס שלישי גידולו, ושמואל מבאר שלומדים מהחל חרמש בקמה ומשמע גם כשעדיין לא הגיע לחרמש, אך יש לדחות שניתן לומר שזה משעה שהוא שחת ור' יצחק מבאר שלומדים ממה שנאמר קמה ומשמע שיש שעדיין לא הגיע לקמה, אך יש לדחות שמדובר בשלב שהוא אגם משגדל מעט כדי לכופ ראשו ור"בא מבאר שלומדים מאשר תזרע שזה ממתני שנזרע ורב פפא מקשה א"כ העומר יתיר גם קודם השרשה אמר לו ר"בא סוד של ה' הרי נאמר בשדה והיינו משנקלט שקודם השרשה זה לא נקרא בשדה.

משנה מותר לקצור מבית השלחים שבעמקים קודם לעומר אך לא יעשו מהם גדיש, אנשי יריחו קצרו קודם העומר ברצון חכמים אך הם עשו גם גדיש שלא ברצון חכמים ולא מחו בהם, מי שקוצר לשחת יכול להאכיל לבהמתו ור' יהודה אומר שזה דוקא כשהתחיל לקצור לבהמה קודם שהביא שלישי, ור"ש סובר שיכול לקצור ולהאכיל קודם העומר אף משהביא שלישי, ומותר לקצור קודם העומר כדי לטעת במקום הקצירה או מפני בית האבל או מפני ביטול ביהמ"ד, ולא יעשה מהם כריכות אך יכול לעשות מהם צבת בלי קשירה. מצוה להביא את העומר מהקמה, אם לא מצא יביא מהעומרים ויביא מהלח ואם לא מצא יביא גם יבש, ומצוה לקצור כלילה ואם נקצר ביום כשר, וקצירתו דוחה שבת. **גמרא** שנינו שר' בנימין אומר שכתוב וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ובהמשך כתוב ראשית קצירכם אל הכהן וא"כ איסור הקצירה הוא רק ממקום שמביא את העומר ואין איסור לקצור ממקום שלא מביא משם עומר ואין ללמוד את הפסוק שממין שמביא אסור לקצור ומותר רק ממין שאינך מביא שזה כבר לומדים מדברי ר' יוחנן לעיל שלומדים ראשית מחלה לרבות את כל החמשה מינים.

לכאורה משנתנינו שאומרת באנשי יריחו שלא מיחו בהם היא כר' יהודה, אך קשה שר' יהודה לא סבר שמה שאנשי יריחו קצרו זה ברצון חכמים שהרי שנינו שר"מ אומר שאנשי יריחו עשו ששה דברים ג' ברצון חכמים וג' שלא ברצון חכמים, הם הרכיבו דקלים כל יום ערב פסח וכרכו את שמע, וקצרו לפני העומר ברצון חכמים, ומה שהם עשו גדיש לפני העומר והם התירו להשתמש בגמזיות של הקדש מחרוב ושקמה והם פרצו פרצות בגנותיהם ופרדסיהם כדי להאכיל נשר לעניים בשנות בצורת בשבת ויו"ט זה לא ברצון חכמים, ור' יהודה אמר לו שאם חכמים הסכימו להם מדוע כל אדם לא עושים כך אלא שכל הששה דברים זה לא ברצון חכמים ועל ג' מהם מחו ועל ג' מהם לא מחו על מה שהרכיבו דקלים בערב פסח וכרכו את שמע וקצרו וגדשו קודם העומר לא מחו בהם **עמוד ב** ועל מה שהתירו גמזיות של הקדש בחרוב ושקמה ופרצו פרצות להאכיל נשר לעניים בשבת ויו"ט ונתנו פאה בירקות מחו בהם, אך קשה לצד השני שזה שבעה דברים, אלא יש למחוק קצירה וא"כ לר' יהודה קצירה היא ברצון חכמים.

דף ע רבה מסתפק אם שתילה מועילה במעשר, ולכאורה אם הספק הוא כשעושר באומדן ושתל את החולין ואח"כ הוסיף ואם נאמר שלא הולכים אחר העיקר יש לעשר את התוספת והספק הוא אם יש לעשר את העיקר, ואביי מקשה מה ההבדל בין זה לכל החיטים והשעורים שאחר שזרע וצמח מהם יש לעשרם, אמר לו רבה שודאי איני מסתפק בדבר שזרעו כלה והספק הוא בדבר שאין זרעו כלה, ולכאורה יש לפשוט מדברי ר' יצחק בשם ר' יוחנן שאם תיקן ליטרא בצל זרע אותו אחר כך מעשר לפי כולו, ויש לחלק ששם זה לא זרעתו אך יש להסתפק בדבר שכך זרעתו, ר' חנינא בר מניומי שאל את אביי מה הדין בעציץ שאינו נקוב ולכאורה מה השאלה הרי זה ודאי מפטור על פטור, ויש לומר שהספק הוא אם ניקב אותו אך יש לחלק מהספק של רבה שזה זריעה אחת והוא מחובר למה שהיה קודם אך במקרה של רבה זה שתי זריעות.

ר' אבהו מסתפק אם מירח שיבולת בכרי ואח"כ שתל אותה וקרא עליה שם במחובר האם נעשתה טבל ע"י שמירחה והיא קדשה בקריאת השם או שברגע ששתל אותה פקע ממנה שם טבל, ואמרו התלמידים לאביי א"כ מצאנו תרומה במחובר והרי שנינו שאין תרומה במחובר לקרקע אמר אביי שזה רק לענין חיוב מיתה וחומש שאם היה תולש זה תלוש ואם גחן ואכל בטלה דעתו אצל כל אדם ואינו נחשב אכילה, אך קשה מה החילוק בין זה למה שכתב אילפא שאם יצאו ביצים מנבלת עוף טהור ומקצתם בחוץ ומקצתם בפנים מה שבפנים מטמא בגדים ע"י אכילה בבית הבליעה ומה שבחוץ לא מטמא בגדים, ויש לומר שאנשים עשויים לאכול מתלוש אך לא ממחובר.

רב טביומי בר קיסנא אומר בשם שמואל שמי שזרע כלאיים בעציץ שאינו נקוב זה נאסר אמר אביי מה החידוש בכך שאם הוא היה אומר שיש מכת מרדות יש בזה חידוש אך שזה אסור זה פשוט שהרי שנינו שהתורם מנקוב על שאינו נקוב זה תרומה א"כ זה נקרא זריעה מדרבנן.

משנה חיטים שעורים כוסמים שיבולת שועל ושיפון חייבים בחלה ומצטרפים זה עם זה והם אסורים בחדש ובקצירתם לפני העומר ואם השרישו קודם העומר הוא מתירם ואם לא הם נאסרו עד העומר הבא. **גמרא** שנינו כברייטא שכוסמין הם מין חיטים ושיבולת שועל ושיפון זה מין שעורים **עמוד ב** כוסמים הוא מה שנקרא גולבא ושיפון הוא מה שנקרא דישרא ושבולת שועל הוא שבולי תעלא ומשמע שרק הם חייבים בחלה ולא אורז ודוחן, ור"ל אומר שלומדים את זה בגזירה שוה לחם לחם ממצה שכתוב בחלה והיה באכלכם מלחם הארץ וכתוב במצה לחם עוני, ושם לומדים מדברי התנא שאצל ר' ישמעאל ואצל ר"א בן יעקב שלומדים מהפסוק לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני שרק מי שיכול להחמיץ יוצא בו ידי חובת מצה להוציא אורז ודוחן שלא באים לידי חימוץ אלא לידי סירחון.

שנו כברייטא שתבואה קמחים ובצקות מצטרפים זה עם זה אמר רב כהנא שזה נ"מ לענין חדש ורב יוסף אומר שזה נ"מ לענין חמץ בפסח, ורב פפא אומר שזה נ"מ לענין מעשר שני חוץ לחומה שלוקה בצירופם, ורבא אומר שזה נ"מ לענין טומאת אוכלים והחידוש הוא שתבואה וקמחים זה כמו בצקות שהאוכל עצמו בעין בלי קליפות וסובין וכמו ששינו שחיטה בים קלופה ובין שאינה קלופה מצטרפת ושעורים מצטרפים רק קלופים, אך קשה שאצל ר' ישמעאל למדו מהפסוק על כל זרע זרוע אשר יזרע שהטומאה היא כדרך שבני אדם מוציאים לזריעה ואפילו חטה ושעורה ועדשים בקליפתם, ויש לומר שמדובר שם בלחים אך ביבשים מצטרפים רק ללא קליפה.

ר"ל אומר שלומדים איסור חדש בגזירה שוה לחם לחם ממצה.

שנינו במסכת פאה שנחל שלולית ודרך הרבים היחיד ושביל הרבים ושביל היחיד הקבוע בימות החמה והגשמים ובור ניר וזרע אחר מפסיק לפאה, ולר"מ גם קוצר לשחת מפסיק ולחכמים זה מפסיק רק אם חרש את מקום הקרחה, ואמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שר"מ אמר לשיטת ר"ש שהתיר לקצור שחת קודם העומר אף כשהביא שלישי א"כ שחת לא נקרא קצירה, וכשאמר רבה שמועה זו הקשה רב אחא בר רב הונא לרבא ממה ששנינו שכשחגב אכל או נמלים קרסמו או שהרוח שברה לכו"ע מפסיק רק כשחרש, ולכאורה הכוונה שגם ר"מ סובר שמפסיק רק בחרש וזה מובן רק אם המשנה בפאה דברה בשחת שלא הביא שלישי והברייתא שחילקה בין חרש ללא חרש דברה כשהביא שלישי אך אם גם המשנה דברה כשהביא שלישי יש ללמוד מק"ו שאם ר"מ לא החשיב קצירה שהביא שלישי לקצירה ודאי הוא לא יחשיב אכילת חגב ונמלים, אלא יש לומר שר"מ דיבר לשיטת ר' יהודה שחילק במשנה שמותר לקצור לשחת רק כשהתחיל קודם שהביא שלישי אך אם התחיל אחר שהביא שלישי אסור, אך יש לדחות שר' יהודה התיר קודם שלישי רק בקצר לבהמה אך בקצר לאדם קודם שהביא שלישי הוא לא יתיר שאם לא כן יהיה ג' שיטות תנאים שת"ק התיר רק לבהמה ור' יהודה גם לאדם ולר"ש אף אחר שלישי, אלא ביאר רב דימי שר"מ דיבר לשיטת ר"ע שסובר שקודם שלישי אינו קצירה גם לאדם, ששנינו שר"ע אומר שמי שמנמר שדה והשאיר בו קלחים לחים יתן פאה לכל אחד ואחד ולחכמים יתן פאה מאחד על הכל ואמר רב יהודה בשם שמואל שר"ע חייב רק במנמר לקליות אך אם נימר לאוצר זה לא מחלק לפאה, אך קשה שרבינן אמר בשם ר' יוחנן שר"ע חייב גם במנמר לאוצר,

דף עב ויש לומר שר"מ סבר כר"ע בלא הביא שלישי ויחלוק עליו בהביא שלישי.

מותר לקצור לפנות מקום לביהמ"ד ובית האבל, שכתוב קצירכם ולא קציר מצוה.

מה שהתירו לקצור לא יעשה כריכות אלא רק צבת שעושים כמה שאפשר למעט בטירחה.

שנו בברייתא על הפסוק ואם תקריב מנחת ביכורים שאמנם יש מצוה להביא מקמה ואם לא מצא יכול להביא אף מעומרים שכתוב תקריב, ועוד לומדים מתקריב שאף שיש מצוה להביא מלח אם לא מצא לח יביא יבש, ועוד לומדים מזה שאף שמצוה לקצור בלילה אם לא הספיקו יקצרו ביום, ועוד לומדים מזה שמותר להקריב בשבת וגם בטומאה.

המשנה אומרת שנקצר ביום כשר ויש להקשות ששנינו במגילה שכל הלילה כשר לקצירת העומר והקטרת חלבים ואברים והכלל הוא שדבר שמצותו ביום כשר כל היום ודבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה, ולכאורה לילה הוא כיום וכמו שדבר שמצותו ביום פסול בלילה א"כ דבר שמצותו בלילה פסול ביום א"כ קצירת עומר ביום פסולה, ומבאר רבה שנחלקו בזה רבי ור"א בן ר"ש, ששנינו שאם עמד והקריב מנחת העומר והיא נטמאה לרבי אם יש אחרת יביא אותה ואם לא אומרים לו שיהיה פיקח וישתוק, ור"א בן ר"ש סובר שגם כשיש אחרת אומרים לו שישתוק שעומר שנקצר שלא כמצותו פסול א"כ לרבי ניתן לקצור ביום ולר"א זה פסול, ואמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שר"א דיבר לשיטת ר"ע רבו של אביו ששנינו שר"ע אמר שכל מלאכה שיכול לעשותה מערב שבת אינה דוחה שבת, ור"א סובר כר' ישמעאל שקצירת העומר היא מצוה ששנינו שר' ישמעאל למד מהפסוק בחריש ובקציר תשבות שכמו שבחריש מדובר בשל רשות כך בקציר מדובר בקצירה של רשות להוציא קצירת העומר שהיא מצוה ואם נאמר שאם נקצר שלא כמצותו כשר מדוע זה דוחה שבת הרי ניתן לקצור מערב שבת וממה שדוחה שבת מוכח שאם נקצר שלא כמצותו הוא פסול, ויש להקשות הרי רבי הוא תלמידו של ר"ש ששנינו שרבי אמר שכשלמדו אצל ר"ש בתקוע הם העבירו שמן ומגבת מחצר לגג ומגג לקרפף ומקרפף לקרפף אחר עד שהגיעו למעיין שרחצו בו, ויש לומר שרבי סובר כר"ש שאמר במקום אחר שיש ללמוד כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה ולא המתינו להם בשבת עד שחשיכה, **עמוד ב** ויש להקשות וכי ר"א לא שמע את דברי ר"ש אביו, אלא יש לחלק שהקטר אברים

דוחים שבת שהרי השבת נדחתה ששחטו בה אך קשה א"כ גם לרבי אין ללמוד מהקטר אברים שהרי השחיטה דחתה שבת, ויש לומר שרבי סובר שקצירת העומר לא דוחה שבת, אך קשה ששנינו להדיא במשנה שחכמים אומרים שבין בשבת ובין בחול היה בא משלש סאים, ויש לומר שזה לא כדעת רבי וקשה שכתוב שחכמים אומרים שבין בשבת ובין בחול הוא בא בשלש קופות ושלש מגלות ויש לומר שזה לא כרבי, וכן מה ששנינו ובשבת אומר להם שבת זו לא כרבי.

כתוב בהמשך שאם נקצר ביום כשר ודוחה את השבת יש להקשות שרבי הוא הסובר שנקצר ביום כשר וכתוב שזה דוחה שבת ולכאורה משמע שהקצירה דוחה שבת, ויש לומר שהכוונה להקריבה אך קצירה לא דוחה שבת, אך קשה ששנינו שרבי דרש מה בא הפסוק וידבר משה את מועדי ה' שהרי שנינו שתמיד ופסח דוחה שבת שנאמר בהם במועדו אפילו בשבת ובטומאה, ושאר קרבנות ציבור לומדים ממה שכתוב אלא תעשו לה' במועדיכם ומרבים עומר והקרב עמו ושתי הלחם והקרב עמם מהפסוק ידבר משה את מועדי ה' שזה בא לקבוע מועד לכולם, ואין לומר שהכוונה להקריבה שהרי שתי הלחם אינם קרבים אלא זה בא לרבות שמותר לטחון ולהרקיב כדי לעשות את שתי הלחם וא"כ נלמד מזה שגם קצירת העומר דוחה שבת, ויש לומר שלגבי עומר ריבו הקריבה ולגבי שתי הלחם ריבו אפייה ורבי סובר שהתנור מקדש ואם היו אופים מערב יו"ט זה היה נפסל בלינה, אך יש להקשות וכי רבי סובר שהתנור מקדש הרי שנינו שכבשי עצרת מקדשים את שתי הלחם בשחיטה שאם שחט לשמם וזרק דמם לשמם קדש הלחם, ואם שחט שלא לשמם וזרק את הדם שלא לשמם לא קדש הלחם, ואם שחט לשמם וזרק שלא לשמם לרבי הלחם קדוש ואינו קדוש ור"א בן ר"ש אומר שחל הקדושה רק אם שחט לשמם וזרק לשמם, ומבאר ר"נ בר יצחק שרבי דיבר רק לענין זה שהלחם הוקבע לאותו קרבן אך קדושת הלחם היא מהאפייה.

פרק ואלו מנחות נקמצות

משנה אלו המנחות שנקמצות ושייריהם לכהנים: מנחת סולת ומחבת ומרחשת וחלות ורקיבים ומנחת העכו"ם ומנחת נשים והעומר ומנחת חוטא ומנחת קנאות ור"ש סובר שמנחת חוטא של כהנים נקמצת והקומץ קרב לעצמו והשייריים קרבים לעצמם. **גמרא** רב פפא אומר שכל מה ששנינו שמביאים מנחה הכוונה שמביאים עשר ולא כר"ש שיכול להביא מחצה חלות ומחצה רקיבים, קמ"ל שלא.

שיירי המנחות לכהנים, במה שכתוב כתוב ובמה שלא כתוב לומדים מהפסוק וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו, ובאמת בבאה חיטים לא צריך פסוק אך בבאה שעורים שואלת הגמ' מנין שהיא נקמצת ושייריה לכהנים ולרבנן אין צורך ללמוד מנין שנאכל שהרי הם ודאי סברו שמה שנקמץ שייריו לכהנים והשאלה היא לר"ש שיש מנחת כהן שנקמצת והשייריים קרבים לעצמם והקומץ קרב לעצמו, אמר חזקיה שלומדים מהפסוק וכל מנחה בלולה בשמן וחריבה לכל בני אהרן תהיה ואין צריך את הפסוק לבלולה של חיטים והוא בא לבלולה של שעורים, ואין צורך לכתוב בחריבה של חיטים אלא לומדים משם לחריבה של שעורים, אך קשה שמפסוק זה למדו בברייתא שלא חולקים מנחות כנגד זבחים,

דף עג שכתוב וכל מנחה אשר תאפה בתנור לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו ואין לומר שלא יחלקו מנחות כנגד זבחים כי לא באו תחתם בדלות אך יחלקו מנחות כנגד עופות שבאו תחתם בדלות ולומדים מהפסוק וכל נעשה במרחשת לכל בני אהרן תהיה, ואין לומר שלא יחלקו מנחות כנגד עופות שזה מין דמים וזה מין קמח אך יחלקו עופות כנגד זבחים ששניהם הם מין דמים ולומדים מהפסוק ועל מחבת לכל בני אהרן תהיה, ואין לומר שלא יחלקו עופות כנגד זבחים כי זבחים נעשים בכלי ועופות נעשים ביד אך יחלקו מנחות כנגד מנחות שכולם עשייתם ביד שכתוב וכל מנחה בלולה בשמן לכל בני אהרן תהיה, ואין לומר שלא יחלקו מחבת כנגד מרחשת או מרחשת כנגד מחבת שמעשיהם שונים אך יחלקו מחבת כנגד מחבת ומרחשת כנגד מרחשת ולומדים מהפסוק וחריבה לכל בני אהרן תהיה, ואין לומר שלא יחלקו בקדשי קדשים אך יחלקו בקדשים קלים

שלומדים מהפסוק איש כאחיו ואם על תודה שגם בקדשים קלים לא חולקים, ומאיש לומדים שאיש חולק ואפילו בעל מום אך קטן לא חולק אפילו תם, ויש לומר שהברייתא הזו שלא חולקים למדה מכל, אך קשה שלמדו מזה כדברי ר' יוסי בר חנינא שמדובר בשני מינים, ויש לומר שאת דברי ר' יוסי למדו מוכל, ורבינא אומר שלמדו כמו שלוי שנה מהפסוק לכל קרבנם ולכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשםם לכל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע שלא נאמר שמה שכתוב מן האש הוא דוקא ומלכל מנחת מרבים מנחת העומר ומנחת קנאות שלא נאמר שלמדו מהפסוק ואכלו אותם אשר כופר בהם שרק מה שמכפר נאכל ולא מנחת עומר שבאה להתיר ולא מנחת קנאות שבאה לברר, קמ"ל שנאכל, מלכל חטאתם מרבים שחטאת העוף נאכלת שלא נאמר שהיא כנבלה, מלכל אשם מרבים אשם נזיר ומצורע, ולכאורה באשם מצורע כתוב להדיא שהוא נאכל אלא זה בא לרבות אשם נזיר כאשם מצורע שלא נאמר שהוא רק בא להכשיר קמ"ל, ומאשר ישיבו לומדים לגזל גר, ומלך היא ולבניך לומדים שהוא ממונו לגמרי אף לקדש בו אשה.

עמוד ב רב הונא אומר ששלמי עכו"ם הם כעולות שלא נאכלים ולומדים את זה מסברא שעכו"ם מחשבתו היא שזה רק לשמים, ויש ללמוד גם מהפסוק אשר יקריבו לה' לעולה שכל מה שהם מקריבים זה לעולה, ורב חמא בר גוריא מקשה ששנינו שאם עכו"ם התנדב שלמים אם הוא נתן לישראל אותו ישראל יאכל ואם הוא נתן לכהן הכהן יאכל, ורבא מבאר שמדובר שהעכו"ם נתן את זה לחובת ישראל והישראל יאכלם, ואם הוא נתן לחובת הכהן הכהן יאכל, ורב שיזבי מקשה ממשנתנו שמנחת מנחת עכו"ם שנקמצת ונאכלת ור' יוחנן אומר שנחלקו בזה ר' יוסי הגלילי ור"ע, ששנינו שר' יוסי הגלילי למד מהפסוק איש איש לרבות עכו"ם שנודרים נדרים ונדבות כישראל וכתוב אשר יקריבו לה' לעולה ולמדנו עולה ושלמים לומדים מנדריהם, ותודה לומדים מנדבותם, ועופות ויין ולבונה ועצים לומדים ממה שכתוב נדריהם לכל נדריהם ונדבותם לכל נדבותם, ומה שכתוב עולה ממעט נזירות, ור"ע למד מלעולה שהם מקריבים רק עולה, ויש להקשות שלמעט נזירות למדו מהפסוק דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר שרק בני ישראל נודרים נזירות ולא עכו"ם, ויש לומר שמלעולה היינו ממעטים שלא יביאו קרבן אך נזירות חלה עליו לכן צריך פסוק נוסף שלא חלה עליהם נזירות כלל, מה ששנינו שר"ש אמר שב"ד התיקנו שבעה דברים ואחד מהם הוא שאם עכו"ם שלח קרבן מחו"ל ושלח עמה נסכים היא קרבה משלו ואם לא שלח נסכים מקריבים משל ציבור, לכאורה זה רק לדעת ר' יוסי הגלילי ויש לומר שר"ע אמר שהוא מביא עולה ומה ששייך לעולה ונסכים בכלל, ומה ששנינו שמהפסוק אזרח ממעטים עכו"ם מנסכים ואין לומר שעולתו טעונה נסכים שהרי נאמר ככה, לכאורה זה לא כדברי אחד מהתנאים שהרי לר' יוסי הגלילי עכו"ם מביא יין ולר"ע הוא מביא רק עולה ולא דבר אחר, ויש לומר שזה כר' יוסי ובברייתא לעיל יש למחוק מדברי ר' יוסי יין, או שזה כר"ע והיה צד שיביא עולה ומה שמחובר אליה.

ר"ש אמר שמנחת חוטא של כהנים נקמצת ולמדו בברייתא מהפסוק והיתה לכהן כמנחה שעבודתה כשרה בו, ואין לומר שזה בא רק להתיר מנחת חוטא של כהנים באכילה ומה שכתוב וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל מדובר רק במנחת נדבה לכן לומדים מוהיתה לכהן כמנחה והוקש חובה לנדבה כמו שבנדבה מנחת הכהן לא נאכלת כך בחובתו מנחתו לא נאכלת, ואמר ר"ש הרי לא כתוב והיתה לכהן כמנחתו אלא נאמר כמנחה,

דף עד ומקשים מנחת חוטא של כהנים שהיא כמנחת חוטא של ישראל כמו ששל ישראל נקמצת כל של כהן נקמצת, ואין לומר שהיא תאכל כי כתוב והיתה לכהן כמנחה ולא לאישים כמנחה, וא"כ הקומץ קרב לעצמו והשיריים קריבים לעצמם, אך קשה שמה שעבודתה כשרה רק בכהן לומדים מהפסוק ובה בכל אות נפשו ושירת שהוא יכול להקריב את קרבנותיו בכל עת שירצה, ויש לומר שממש היינו לומדים רק דבר שלא בא על חטא אך כשזה בא על חטא כהן אחר יכפר עליו, אך קשה שגם את זה למדנו מהפסוק וכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאה בשגגה שהוא מתכפר על ידי עצמו, ויש לומר שהיינו אומרים שזה רק על

חטא בשוגג ולא כשחטא במזיד ושייך מנחת חוטא במזיד רק בזדון שבועה, ובברייתא נוספת שנינו שר"ש למד שמנחת חוטא של כהן נקמצת והקומץ קרב לעצמו השיריים קריבים לעצמם ור"א בן ר"ש סבר שהקומץ קרב בפני עצמו והשיריים מתפזרים בבית הדשן, ואמר ר' חייא בר אבא שר' יוחנן שאל באיזה בית הדשן דיבר ר"א בן ר"ש שאם מדובר בבית הדשן שבמזבח א"כ הוא סובר כר"ש אביו, ואם מדובר במה שבצד המזבח לא מצאנו שיש דבר שלא קרב במזבח, ור' אבא אמר לו אולי השיריים באמת הולכים לאיבוד וצחקו עליו וכי יש דבר שקרב לאיבוד, ואביו של ר' אבין למד מהפסוק כל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל שהקישו רק לענין אכילה ולא לדבר אחר, ומבאר אביו שכוונתו היא שלא תאכל חובתו אך היא נקמצת וכליל תהיה הכוונה לנדבתו, והקשה רבא שהוא כסכין חריף שמפסיק את הפסוק, ורבא מבאר שכליל תהיה נאמר על נדבתו לא תאכל חובתו ואין לומר להיפך שנדבה תקמץ ולא חובתו שמסתבר שנדבתו היא כליל שהיא תדירה ולא באה על חטא וריחה נודף שהיא באה עם שמן, אך לכאורה נרבה חובתו שהיא עשורן והיא באה חובה, יש לומר שביותר דברים זה דומה לנדבה, ורבנן למדו מזה כמו ששנינו שאין לומר שרק עליונה חביתין היא בכליל תקטר והתחתונה רק בלא תאכל מנין לתת את האמור בכל אחד בשני ולומדים גזירה שוה כליל כליל כמו שבחביתין היא כליל תקטר כך בכל נדבה כליל תקטר וכמו שנדבת כהן היא בלאו כך חביתין הוא בלאו.

רבינא מסתפק מה הדין אם כהן אכל מהאימורים ואמנם אין ספק שאין לאו של זרות **עמוד ב** והספק הוא בלאו של כליל תהיה ורב אהרן אמר לרבינא שיש ראייה מדברי הברייתא שר"א אמר שכל מה שהוא בכליל תהיה יש לאו באכילתו.

משנה מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים הולכים למזבח ואין בהם כלום לכהנים ויפה בזה כח המזבח מכח הכהנים, שתי הלחם ולחם הפנים נאכלים לכהנים ואין מהם כלום למזבח ובזה יפה כח הכהנים מכח המזבח. **גמרא** לכאורה ישנם דברים נוספים שיש למזבח ולא לכהנים כגון עולה, ויש לומר שעור העולה לכהנים ואין להקשות מעולת העוף כי יש מוראה ונוצה שלא הולכים למזבח, ואין להקשות שיש למזבח נסכים כיון שהם הולכים לשיתין, ומה שהמשנה אומרת בזו יפה כח המזבח זה בא להוציא מדברי שמואל שאומר שהמתנדב יין יולף אותו לאש קמ"ל שזה הולך לשיתין, וזה ראייה לדברי שמואל שהמתנדב שמן יקמוץ אותו ושייריו נאכלים.

המשנה אומרת שיפה כח הכהנים בשתי הלחם ולחם הפנים ולכאורה יש להוסיף גם חטאת העוף, יש לומר שדמו לא הולך לכהנים ואין להקשות מלוג שמן של מצורע כי יש ממנו מתן בהונות למזבח, ומה שהמשנה אומרת בזו בא להוציא ממי שסובר ששתי הלחם שבאות בפני עצמם נשרפות קמ"ל שבשתי הלחם לעולם יפה כח הכהנים.

משנה כל המנחות שנעשות בכלי טעונות ג' מתנות של שמן יציקה בלילה ונתנית שמן בכלי קודם עשייתם, ולרבי בולל את החלות וחכמים סוברים שיקמוץ מהם כשהם סולת, חלות טעונות בלילה ריקים ומשיחה ומושחם כמו כי והשאר יאכל לכהנים. **גמרא** רב פפא אומר שהמשנה באה למעט מנחת מאפה תנור.

שנו בברייתא על הפסוק ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת בשמן תיעשה מלמד שהיא טעונה שמן בכלי, ובמחבת ומרחשת כתוב קרבנך ללמוד גזירה שוה

דף עה שכמו שמרחשת יש מתן שמן בכלי כך במחבת נותנים שמן בכלי וכמו שמחבת יש יציקה ובלילה כך במרחשת עושים יציקה ובלילה.

שנו בברייתא שחכמים למדו מהפסוק סלת בלולה שהיא נבללת סולת, ורבי אומר שבוללם כשהם חלות שכתוב חלות בלולת אמרו לו שגם בלחמי תודה נאמר חלות ואי אפשר לבוללם כשהם חלות אלא רק כשהם סולת, ונותן שמן בכלי קודם עשייתם ונותן את המנחה ונותן עליה שמן ובוללה ולש אותה ואופה ופותרה ונותן עליה שמן ובולל ונותן אח"כ שמן וקומץ ומה שרבנן אמרו שאי אפשר לבלול את התודה מבאר רב שמואל בר רב יחזק שזה רק רביעית שמן ואיך היא תספיק לכמה חלות.

שנו בברייתא על הפסוק חלות בלולות שרק החלות בלולות ולא הרקיקים והיה ניתן ללמוד מהדין שחלות שלא טעונות משיחה טעונות בלילה רקיקים שטעונים משיחה ודאי טעונים בלילה לכן הפסוק ממעט שרק החלות נבללות ולא הרקיקים, הרקיקים נמשחים ולא החלות והיה ניתן ללמוד מק"ו שאם רקיקים שלא טעונים בלילה טעונים משיחה חלות שטעונות בלילה ודאי טעונים משיחה ולכן בא הפסוק למעט רקיקים משוחים ולא חלות, ואמר רבא שלומדים ממה שהתורה לא כתבה חלות משוחות ורקיקים בלולים.

רב כהנא מבאר שכמין כי הכוונה לכי יוונים.

שנו בברייתא שמנחה שבאה מחצה חלות ומחצה רקיקים ומושח את החלות ומושח את הרקיק על פני כולו ואת שאר השמן יחזיר לחלות, ור"ש בן יהודה אומר בשם ר"ש שמושח כמו כי והשאר יאכל לכהנים, ובברייתא נוספת שנינו שרקיקים שבאים בפני עצמם מביא לוג שמן ומשוח וחוזר ומושח עד שגומר את כל השמן שבלוג, ור"ש בן יהודה אומר בשם ר"ש שמושח כמין כי והשאר נאכל לכהנים.

משנה כל המנחות שנעשות בכלי טעונות פתיתה. **גמרא** רב פפא אומר שמשנתנינו באה למעט שתי הלחם ולחם הפנים.

שנו בברייתא על הפסוק פתות אותה פתים מנחה באה לרבות שפותתים את כל המנחות ואין לרבות גם שתי הלחם ולחם הפנים שכתוב אותה למעט, ומה שכתוב ויצקת שמן ומנחה לרבות את כל המנחות ליציקה ואין לרבות גם מנחת מאפה שכתוב עליה שמן ואין לומר שמיעטו רק בחלות ולא ברקיקים שכתוב היא, אך קשה שנאמר שבא להוציא מנחת כהנים **עמוד ב** מבאר רבה שמנחה מאפה שיש בה שני מינים צריך שני מיעוטים.

משנה במנחת ישראל הכהן כופל אחד לשנים ושנים לארבעה ומבדיל אותם ובמנחת כהנים כופל אחד לשנים ושנים לארבעה ולא מבדיל ואת מנחת כהן משיח אינו מקפל, ור"ש אומר שמנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהם פתיתה כי אין בהם קמיצה ודבר שאין בו קמיצה אין בו פתיתה. **גמרא** שנו בברייתא על הפסוק פתות שאין לומר שרק אחד לשנים כי כתוב פתים ואין לומר שיעשנה פירורים כי כתוב אותה פתים שרק אותה לפתים ולא את הפתיתים לפתיתים ולכן במנחת ישראל כופל אחד לשנים ושנים לארבעה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח הוא רק מקפל, אך קשה שבמשנה שנינו שאינו מקפלה ומבאר רבה שהכוונה שאינו מקפל לארבעה אלא רק לשנים.

רב יוסף אומר שאם יש בחביצה פירורים כזית ברכתה המוציא ואם אין בה פירורים כזית ברכתה מזונות, ואמר רב יוסף שהוא למד את זה ממה ששנינו בברייתא שאם עמד והקריב מנחות בירושלים יברך שהחיינו וכשהוא אוכל יברך המוציא והרי שנינו שהפתיתים של המנחות הם כזית, ואביי מקשה שא"כ לדעת ר' ישמעאל שפותת אותם עד שמחזירם לסולת א"כ לא יברך המוציא ואין לומר שאכן ברכתם מזונות, שהרי שנינו שאם ליקט מכולם כזית ואכלו אם הוא חמץ חייב עליו כרת ואם הוא מצה הוא יוצא בה ידי חובתו ויש לומר שלר' ישמעאל מדובר שגבלם ועשאו כחתיכה אחת, אך קשה א"כ מדוע כתוב והוא שאכלם בכדי אכילת פרס הרי זה נעשה אחד וצריך לומר ואכלו, אלא יש לומר שמברך המוציא כי זה בא מלחם גדול, ורב ששת אומר להלכה שגם בפירורים שאין בהם כזית יברך המוציא ואמר רבא שזה דוקא כשיש עליהם תואר לחם.

דף עו משנה בכל המנחות יש לעשות ג' מאות שפופים וה' מאות בעיטה בגב אצבעותיו ובאגרופו ועושים את הנ"ל כשהם חיטים ור' יוסי אומר שעושה את זה בבצק, לר' יהודה כל המנחות באות עשר עשר חלות חוץ מלחם הפנים וחביתי כה"ג שבאות י"ב, ור"מ סובר שכל המנחות באות י"ב חוץ מחלות תודה ונזירות שבאות עשר עשר חלות. **גמרא** שנו בברייתא שאחר שעושה שיפה אחת בועט שתיים וכששף שתיים בועט שלש, ר' ירמיה מסתפק אם הולכה והבאה נחשב אחד או שנחשב שתיים ונשאר בתיקו.

הסתפקו בדברי ר' יוסי במשנה שעושים שיפה ובעיטה בבצק האם רק בבצק ולא בחיטים או שהוא אמר שעושים גם בבצק, ויש להוכיח מהברייתא ששנינו ששיפה ובעיטה בחיטים ור' יוסי אומר שיפה ובעיטה בבצק.

בלחם הפנים כתוב להדיא י"ב לחם, וחביתי כה"ג לומדים בגזירה שוה חוקה חוקה מלחם הפנים, וכל המנחות שבאות עשר עשר לומדים מלחמי תודה וקשה מדוע לא לומדים מלחם הפנים יש לומר שמסתבר ללמוד מלחמי תודה שדומה להם שבא ביחיד ובנדבה ויש בהם שמן ויש בהם פסול לינה ובא שלא בשבת ושלא בטומאה, אך מצד שני יש ללמוד מלחם הפנים שזה קדשי קדשים שנאכל רק בעזרה ויש בהם לבונה ובאים מצה ובאים בגלל עצמם, אלא שביותר דברים זה דומה ללחמי תודה, אך קשה שאם התנא סובר שדבר שלמד בגזירה שוה מלמד בבנין אב א"כ נלמד שאר מנחות מחביתי כה"ג שיבואו י"ב חלות, יש לומר שעדיף ללמוד מלחמי תודה ששוה להם שזה בא להדיוט ובנדבה וחביתים בא חצאים ויש בהם פיגול ובא שלא בשבת ושלא בטומאה, ומצד שני יש ללמוד מחביתי כה"ג שזה בא עשרון כמותו ובכלי וזה קדשי קדשים ובא עם לבונה ובא בגלל עצמו ובא מצה ויש בהם הגשה והולך לאישים וביותר דברים זה דומה לחביתי כה"ג, ויש לומר שעדיף ללמוד הדיוט מהדיוט.

יש לדקדק בדברי ר"מ שכל המנחות באות י"ב שאם הוא סובר שדבר הלמד בגזירה שוה מלמד בבנין אב א"כ לומדים מחביתי כה"ג וזה דומה ביותר דברים לחביתים ולא ללחמי תודה ואם הוא סובר שדבר שלמד בגזירה שוה לא מלמד בבנין אב א"כ הוא למד שאר מנחות מלחם הפנים ועדיף ללמוד הקדש מהקדש.

לכו"ע לחמי תודה באות עשר שכתוב בהם עשר להדיא, ונזירות לומדים מהפסוק שלמיו לרבות שלמי נזיר.

רב טובי בר קיסנא אומר בשם שמואל שאם אפה לחמי תודה ד' חלות יצא ומה שכתוב ארבעים זה רק למצוה, אך קשה שצריך להפריש מהם חלה אחת לתרומה ואין לומר שיקח חתיכה מכל אחת שהרי התורה אמרהאחד שלא יטול פרוס, ויש לומר שמפריש בלישה ואופה אח"כ, ויש להקשות ממה ששנינו שכל המנחות שריבה בהם מתחלתם כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כה"ג ולחמי תודה ונזירות, **עמוד ב** ויש לומר ששמואל למד כמו הברייתא שכל המנחות שריבה או מיעט במדת חלותם כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כה"ג, ויש אומרים שאף לחמי תודה ונזירות והברייתא הזו היא כדעת יש אומרים.

רב הונא אומר שאם אפה מנחת מאפה תנור בחלה אחת יצא שכתוב בה מצת, ורב פפא מקשה א"כ אם היה כתוב מצות זה היה פסול הרי בלחמי תודה כתוב מצות ובכ"ז שמואל אמר שאם אפה לחמי תודה ד' חלות יצא, יש לומר שאכן שמואל לא סבר כדברי רב הונא.

משנה עומר בא עשרון מג' סאים שתי הלחם בא שני עשרונים מג' סאים ולחם הפנים בא כ"ד עשרונים מכ"ד סאים. **גמרא** עומר בא עשרון מג' סאים כיון שהוא בא מחדש ומשעורים לכן עשרון מובחר בא רק מג' סאים ושתי הלחם אף שבא מחדש אך כיון שבא מחיטים לכן מספיק שתי עשרונים מג' סאים, ולחם הפנים שבא מחיטים ומישן עשרון מובחר בא מסאה.

שנו בברייתא שכל המנחות שריבה או מיעט במדת עשרונים פסולות אך אם ריבה או מיעט בסאים שבאו מהם כשרות.

משנה את העומר ניפו בי"ג נפה ושתי הלחם בי"ב ולחם הפנים בי"א, ור"ש אומר שלא היה להם קצבה אלא הביאו סולת מנופה כל צרכה שכתוב ולקחת סולת ואפית אותה עד שתהיה מנופה כל צרכה. **גמרא** שנו בברייתא שניפו בנפה דקה אח"כ בגסה אח"כ בדקה אח"כ בגסה עד שעשו י"ג פעמים ור"ש בן אלעזר אומר שהיו במקדש י"ג נפות זו על גבי זו העליונה קולטת את הסובים והתחתונה קולטת את הסולת.

שנו בברייתא על הפסוק בלחם הפנים סולת ואפית אותה שהיא נקחת סולת וכתוב ולקחת מכל מקום אפילו חיטים, ואין לומר שכך הוא בכל מנחות כי כתוב אותה מפני החסכון ומבאר ר"א שהתורה חסה על ממונם של ישראל וזה רמוז בפסוק והשקית את העדה ואת בעירם שהתורה חסה על הבהמות.

פרק התודה היתה באה

משנה לחמי תודה באה ה' סאים ירושלמיות שהם שש סאים מדבריות, וזה שתי אפות שאיפה היא ג' סאים ובאה עשרים עשרון עשרה לחמץ ועשרה למצה.